

Poly- ja mononeuropatiat

Polyneuropatia

Distaalinen, symmetrinen,
sensorinen > motorinen

Etiologia: > 10 aiheuttajaa

Diabetes

~30%

Ei tunnettua syytä

~30%

Alkoholi

~15%

Vitamiinin puutos (B12, B6, E)

Lääkeaineen aiheuttama

Muu toksinen

Paraneoplastinen

Autoimmuunitautiin liittyvä

Infektioon liittyvä (mm. HIV, Borrelia)

Perinnöllinen

Metabolinen tauti (mm. uremia, hypotyreoosi)

Tehohoito

Tyypillinen tapaus

> 50 vuotias, symmetrinen,
hitaasti etenevä

PVK, glu, HbA1c, glukoosirasitus,
asat, alat, afos, gt, B12-vit,
proteiinien
elektroforeesi+immunofiksaatio

Tarvittaessa:

ENMG,

krea,

La, tuma-va, Rf,

HIV, HBV+ HCV- serologia, E-vit

POLYNEUROPATIA ON USEIMMITEN SEKUNDAARINEN

- 2,4 %:lla väestöstä on polyneuropatia
- 8 %:lla vanhuksista on polyneuropatia
- Tavallisia aiheuttajia diabetes, EtOH, lääkkeet, infektiot, syöpä (paraneoplastinen) immuunivälitteiset (immunoneuropatiat, Critical illness)...

Polyneuropatia

”vaaran merkit”

Hyvin nopeasti etenevä
(viikoissa)

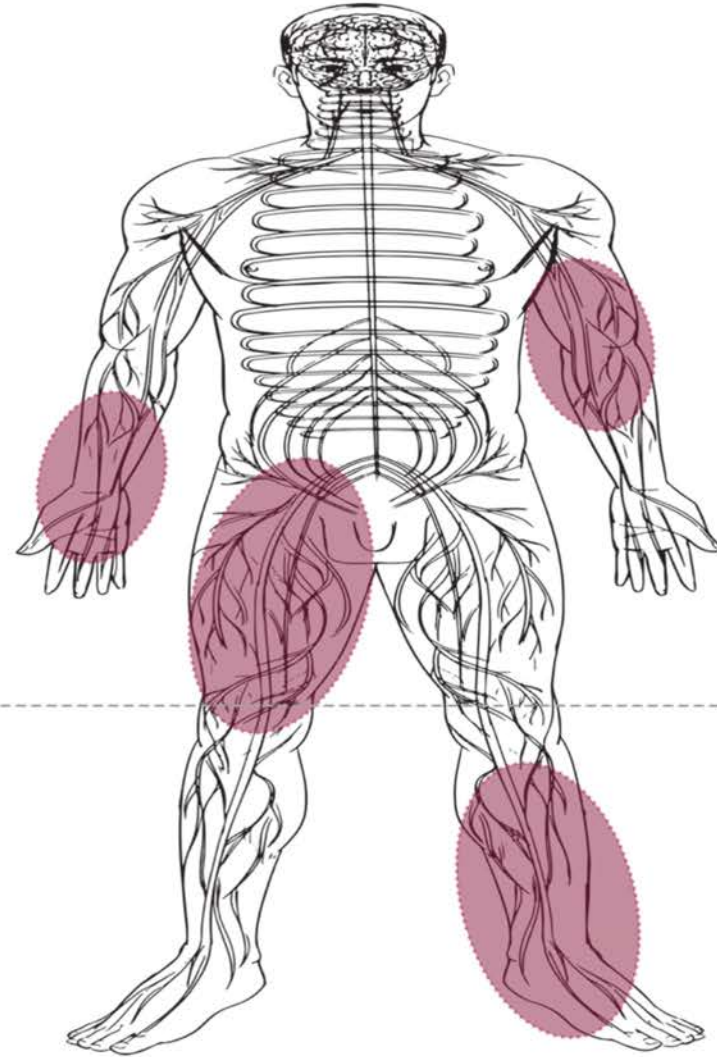
Motorinen >> sensorinen

Multifokaalinen

Proksimaalinen ja distaalinen
(diffuusi)

Epäsymmetrinen

Vahva asentotunnon häiriö
(sensorinen ataksia)

Perussyyn mukainen hoito voi olla tarpeen
- esim. maligniteetin tai immunologisten
neuropatiopiden hoito

Polyneuropatia – sensoriset oireet

- sukka-hanskamainen tuntopuutos
- puutuminen ja kivut jalkaterissä, pistely
- ”kävely tyynyillä”
- hypoestesia (heikentynyt tuntoherkkyys),
- dysestesia (epämiellyttävä tuntemus)
- hyperalgesia (lisääntynyt kipuherkkyys)
- asentotunnon heikkeneminen (ataksia)

Polyneuropatia – motoriset oireet

- raajojen distaalinen lihasheikkous
- kömpelyys, lihaskrampit, faskikulaatiot
- lihasatrofia distaalisesti (interosseus-, thenar-, hypothenar-, peroneuslihakset)
- poikkeava jalkaterän rakenne – korkea jalkaholvi ja vasaravarpaat

Polyneuropatia – autonomiset oireet

- ortostaattinen huimaus
- hikoiluhäiriöt
- virtsarakon ja suolen toimintahäiriöt
- impotenssi

Polyneuropatia - löydökset

- sensorinen neuropatia

- hypoestesia (heikentynyt tuntoherkkyys), dysestesia (epämiellyttävä tuntemus), hyperalgesia (lisääntynyt kipuherkkyys)
- jänneheijasteiden vaimeneminen
- värinätunnon heikkeneminen
- asentotunnon heikkeneminen, ataksia

Polyneuropatia - löydökset

- motorinen neuropatia

- distaalinen lihasheikkous (esim. interosseusheikkous, peroneuspareesi)
- distaalinen lihasatrofia (kädet, nilkat, sääret)
- faskikulaatiot

Mononeuropatiat

- Pinneneuropatiat
- 1) Ulnaris –kyynärpää
- 2) Medianus –rannekanava
- 3) Radialis –olkavarsi (Saturday night palsy)
- 4) Cutaneus femoris lateralis (Meralgia paresthetica)
- 5) Peroneus -polvi
- 6) Tibialis –nilkka (tarsaalitunneli-sdr)
- 7) Interdigitalis plantaris –jalkaterä (Mortonin metatarsalgia)

Multifokaaliset neuropatiat

- Oireita usean, epäyhtenäisen hermon alueelta
- Mononeuritis multiplex (diabetes, vaskuliitti, reuma, Sjögrenin sdr, sarkoidoosi, lymfooma karsinooma, borrelia, HIV tai kryoglobulinemia)
- Krooninen inflammatorinen demyelinoiva polyneuropatia (CIDP)
- Multifokaalinen motorinen neuropatia (MMN)

Plexusneuriitti

- Immune brachial plexus neuropathy (IBPN)
- Sporadinen, edeltävä infektio?
- Käsivarteen säteilevä hartiakipu
- Kiertäjäkalvosimen/käden lihasten pareesi, lihasatrofia
- Tunnonalenema, arefleksia vaihtelevasti